

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library

S.D.P./3.

Coll. No. 680

Title Gitaṅtha - bodhini

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No. : 680 Subject : Puranic lit.

Title : Gītārtha-bodhinī

Author : Vāmana Scribe : —

Date of the work : — Date of the Ms. : —

Place of the work : — Place of the Ms. : —

Size : 9.3" by 6.3" Extent : 14 foll.

Language : Marāṭhī Script : Devanāgarī

Remarks : —

श्रीगणेशायनमः॥ ॥वामन॥ ॥श्रीलुण्ठोपपूर्वअध्यायीविश्वरूपधनंज
 या॥दाऊनिबोलिलाअंतींतयाप्रतिजगद्गुरु॥१॥ कींमीनव्हेवेदतपदानपूजेवरूनि
 ही॥पाहायायोग्यज्यारूपेंमातेदेखियलेंतुवां॥२॥ तोमीअनन्यभक्तीनेंयेरिती
 शक्यअर्जुना॥जाणावयापाहापालाप्रवेशायासअंतरी॥३॥ अनन्यभक्तीह
 णिजेभजनीहैततेनसे॥ अन्यत्वेभजणेवेदपशुतुल्यनिषेधिती॥४॥ अनन्य
 भक्तीअन्यत्वउपासोपासकामधें॥ नसोनिजेकरीभक्तिउपास्याचीउपासका
 ॥५॥ नअन्यदेवताभक्तीनअन्यविषयीरती॥ ऐसेभजोनिहीहैतभजतांभ
 क्तिनेनव्हे॥६॥ कींऐसीभक्तिदेवाचीकिंनिमित्तकरीजरी॥ आत्मार्यतरिदे
 वाहीपरीसप्रीतिआपुली॥७॥ स्वकल्याणार्थनृपतीसेवितीश्रीपतीतसा॥
 विनाप्रयोजनतरीनकरीभक्तिकोणिही॥८॥ ऐकतोभक्तिदेवाचीदुसरीत्या
 परीसही॥ स्वभक्तिआतांहेभक्तीअनन्यातेंकसीवदा॥९॥ भक्तिचेदोषजेती
 न्हीतेअन्यत्वांचआश्रित॥ तिचेचतीन्हीगुणतेअनन्यत्वांचवर्तती॥१०॥
 निमित्तेव्यवधानत्वेव्यभिचारेंकरोनियां॥ सन्निमित्ताव्यवहिताव्यभिचारिणि

भक्तिनें ॥ ११ ॥ निमित्तेमुक्तिमुक्तीन्यासनिमित्ताचिभक्तिनें ॥ व्यवधानक्षणजरी
 तरीव्यवहिताचिते ॥ १२ ॥ कल्याणनव्हातांशीघ्रक्षणएकहिनावडी ॥ उपजेतेव्य
 वहिताव्यवधानेक्षणचिया ॥ १३ ॥ रमेदोपुरुषीनारीतेजसीव्यभिचारिणी ॥ दे
 वीस्वजीवीदोठाईभक्तिहीव्यभिचारिणी ॥ १४ ॥ हेदोषअन्यभक्तीचेआतांया
 चेविलक्षण ॥ अनन्यभक्तिचेतीहीगुणतेआइकाअसे ॥ १५ ॥ सर्वप्रियेज्यानि
 मित्तेप्रियजोनिनिमित्तचि ॥ तोस्वात्माहोयविश्वात्मायानिमित्तात्मभक्तिनें
 ॥ १६ ॥ उपासकांचाजोआत्मातोउपास्यपणेंस्फुरे ॥ तेव्हांचअव्यवहिता
 भक्तीकींनबिटेकधीं ॥ १७ ॥ ज्याआत्म्यार्थउपास्याचीकरीभक्तीउपासक ॥ त्या
 सीस्वऐक्यकळतांभक्तिअव्यभिचारिणी ॥ १८ ॥ अनन्यभक्तिनेंऐसीयाश्री
 मीतेंतवर्णिली ॥ नेणूनिहारहस्यार्थयथास्वमतिबोलती ॥ १९ ॥ भेदवाद्यांस
 अद्वैतबोलतांउडतेमत ॥ आणित्यालारहस्यार्थनसूचतिहियेरिती ॥ २० ॥ म
 ताभिमानीज्ञानीहीझालेआश्चर्यथोरहे ॥ निर्गुणोपासनामात्रीवाहतीअभि
 मानजे ॥ २१ ॥ सगुणीप्रीतिमगकांआत्माकळलियावरी ॥ ह्मणतीयास्तवअसा

भक्तिमार्गनवर्णित ॥ २२ ॥ निर्गुणात्मत्वकळणेंज्ञानेंतेंज्ञानबोलिजे ॥ त्याज्ञानें
 सगुणप्रेमंअद्वैतीभक्तिबोलिजे ॥ २३ ॥ ज्ञानावांचोनभक्तीचेरहस्यनकळेकधीं
 ॥ भक्तिवांचोनियांकष्टज्ञानाचीस्थितिबाणणें ॥ २४ ॥ त्याज्ञानेंसगुणीप्रेमअद्वै
 तेंभक्तिबोलिजे ॥ अधिष्ठानींदिसेविश्वतेंसाक्षीईशआपण ॥ २५ ॥ कल्पूनि
 दाविहेज्ञानभक्तिचेतत्वबोलिलें ॥ भक्तांचतुर्विधामध्येजैशीआर्तादिलक्षणें
 ॥ २६ ॥ ज्ञानीलक्षणचौथ्याचें ॥ भजनाज्ञानवेगळें ॥ जोवास्तुदेवतंतूतेंज्ञानें
 ज्ञानजगींपटी ॥ २७ ॥ त्यातेंपाहेभजनहेभक्तियालागिबोलिजे ॥ बहूनाजन्म
 नामंतेंज्ञानवान्मांप्रपद्यते ॥ २८ ॥ वास्तुदेवःसर्वमितिसेवटीहेंचिबोलणें ॥ तो
 वास्तुदेवतोआत्मानिनिमित्तचिआवडे ॥ २९ ॥ तेचिआवडिहेभक्तीअज्ञानेंन
 घडेकधीं ॥ नेणोनियांरहस्यातेंअन्यलेंभक्तिवर्णित ॥ ३० ॥ निर्गुणोपास
 नामात्रज्ञात्यासिह्मणतीपुरे ॥ गीतेंततोभक्तिथोरअद्वैतज्ञानरूपिणी ॥ ३१ ॥
 गीतार्थजाणेतोएकवारवाणीभक्तिजेअसी ॥ श्रीकृष्णहीहेंचिबोलेअध्यायी
 अठराविया ॥ ३२ ॥ गीतार्थवर्णनफळज्याश्लोकीबोलिलास्वयें ॥ अष्टादशा

ध्यायश्लोकयेरितीबोलिलाहरी॥३३॥ ॥श्लोक॥ ॥यइदंपरमंगुह्यम
 दूक्तेष्वभिधास्यति॥भक्तिंमयिपरांकृत्वा मामेवैष्यत्यसंशयं॥६८॥
 ॥ऐसाअष्टादशाध्यायश्लोकश्लोकार्थतोअसा॥कींजोहेंगुह्यपरमसांगेपावे
 चतोमला॥३४॥ कैसेंयाश्रोतयांमीजीसांगावेंकवणेरिती॥वक्ताह्मणेलत
 रितेंयाश्लोकींकृष्णबोलतो॥३५॥ कींमाझेभक्त्यामध्येमाझेठाईचभक्तिजे॥क
 रूनिथोरतेंसांगेतोपावेमजनिश्चित॥३६॥ अर्थआणिकहीहोतोकीहेंसांगेलगु
 ह्यजो॥ पावेलमाझेठाईतोभक्तिथोरकरूनियां॥३७॥ परंतुहाअर्थयेथेंबोल
 तांबाधलागतो॥ कींसांगण्याचेंफळतो नव्हेजेत्यासपावणें॥३८॥ करिभक्ति
 हितोत्यातेंपावेलचिनसंशय॥ तेव्हांभक्तांतगीतार्थकथनाचेंनहेंफळ॥३९
 ॥ माझेठायींभक्तितीतेंजोथोरकरुनीवदे॥ तोपावेमजहाअर्थमुख्यआ
 णिअबाधित॥४०॥ तरिज्ञानावीणमुक्तिनघडेभक्तिसाध्यते॥ मागती
 भक्तिनेंमुक्तीह्मणालतरिआइका॥४१॥ मुक्तीश्रवणमात्रेंचिपरीसित्पाव
 लापरी॥ श्रवणेंचितयालभ्यज्ञानवैराग्यभक्तिही॥४२॥ तैसेंगीतार्थकथन

भक्तिथोरकरुनिजो॥ सांगेलतो ज्ञानहीनहें कदापिन बोलवे॥४३॥ रहस्य-
 चिनजाणे जो आत्म्येक्यतत्वभक्तिचें॥ तोभक्तिथोरकरुनीकायभक्तांतवर्णिल
 ॥४४॥ तस्मात् आत्मज्ञ होत्सातां ज्ञानसिद्धीसपावला॥ तोगीतार्थअसावर्णास्थि-
 तिवाणेनयासही॥४५॥ मातेंपावेह्मणेलकृष्णातेंत्याचेंहेचिपावणें॥ कींभक्तियोगें
 जेंसिद्धितेंचिगीतार्थवर्णन॥४६॥ परिसित्श्रवणेंसिद्धहेंगीतार्थनिरोपण॥ त
 स्मात्गीतार्थतोमुख्यकींजेंमुख्यत्वभक्तिचें॥४७॥ हेतभक्तीनव्हेतेतोनिदोषा
 भक्तियारस्तव॥ लक्षणत्रयअहेतयुक्ततेभक्तिकेवल॥४८॥ हेभक्तिथोरकरुनी
 गीताटीकानिरोपण॥ मुख्यहेंचरमाध्यायश्लोकींयास्पष्टसाधिलें॥४९॥ को
 ळीनिर्गुणमात्रींचज्ञानमार्गउपासना॥ करुनीसगुणप्रीतीनिषेधितिततःप
 र॥५०॥ बहुक्लेशंतयासिद्धिआणिआत्मज्ञहोउना॥ भजतांसगुणीऐक्यशी
 वसिद्धीसपावती॥५१॥ हेंचियाद्वादशाध्यायांबोलेलभगवान्चयें॥ प्रभोत्त
 रींअर्जनाच्यातरितोअर्थमोडती॥५२॥ कींजयाकळलाआत्मातेहीसगुण
 सेविती॥ हेंसिद्धहोतेंह्मणुनीअर्थहीमोडितीवळें॥५३॥ ह्मणतीहेंज्ञानही

नसगुणोपासनापर ॥ तरी ज्ञानाह नियोर अज्ञ कै सेव देहरी ॥ ५४ ॥ भक्त जे सत्ता
माध्यायींचतुर्विध निरोपिले ॥ ज्ञान श्रेष्ठ चहूं माजी तेथें हरिच बो लिला ॥ ५५ ॥
तेथें ज्ञानाहुनी अज्ञ ह्यणे लश्रेष्ठ जे धवा ॥ सर्व ज्ञाची द्विधा वाणी परस्पर विरुद्ध की
॥ ५६ ॥ यालागीं भक्त जे येथें युक्त आणी कसंमत ॥ ह्यणे श्री लुष्णा ते ज्ञानी अज्ञा
नी हे ह्यणोनये ॥ ५७ ॥ सगुणोपासक ज्ञानी ते युक्त मम संमत ॥ ह्यणो निमगसं
गेल निर्णयोपासनापर ॥ ५८ ॥ तेव्हां अयुक्त ते आणी असंमत हि भावहा ॥ नवो
लोनिहि बोले लकीं ते कष्ट तियास्तव ॥ ५९ ॥ निर्गुणोपासना मात्र करिती त्यास बो
लहा ॥ नसो से ह्यणुनी येथें करिती क्लिष्ट कल्पना ॥ ६० ॥ ह्यणती बो लिले हे जे
निर्गुणोपासनापर ॥ ते तों देहा भिमानी जे आत्मज्ञा माजिते असे ॥ ६१ ॥ श्लोकां
त पांच व्यादुःखं देहवद्विरवाप्यते ॥ ह्यणो निबो लिला लुष्णा याचा हा भाव काढि
ती ॥ ६२ ॥ परंतु अर्जुन प्रश्न असतां येरिती जरी ॥ तरि हा अर्थ घडतां अन्यथा
कल्पनावृथा ॥ ६३ ॥ आणी श्लोकांचतुर्थी तस्याची जी लक्षणें स्फुटें ॥ पाहतां
साधनें त्याचीं न साहे गोंष्ट हेतया ॥ ६४ ॥ जे इंद्रियां तें दमिती सर्वत्र समबु

ध्मिजे ॥ तेक से अभिमानी जे सर्व भूत हितीरित ॥ ६५ ॥ श्लोकांत पांच व्यादुः
खं देहवद्विरवाप्यते ॥ ह्यणो निबो लिला त्याचा अर्थ येथें अज्ञारिती ॥ ६६ ॥
कीं देहवंत ते देही जीवचित् प्रतिबिंब जो ॥ तें बिंब निरुपाधित्वें अव्यक्तत्वे उपा
सिती ॥ ६७ ॥ त्या देहवंती दुःखें ही अव्यक्त गति पाविजे ॥ येथें देहा भिमानी जे
ह्यणावेकां अहोबळे ॥ ६८ ॥ यालागि देहा भिमानी ज्ञानी हे तों न बोलवे ॥ सगुणीं
प्रिय ही अज्ञ बो लिला हे न बोलवे ॥ ६९ ॥ कोणी ह्यणत कीं येथें अधिकार धनंज
या ॥ देखो निबो लिला श्रेष्ठ सगुणोपासनापर ॥ ७० ॥ तरी त्याची काय भीड कीं
तया कारणें मृषा ॥ ज्ञानियाहुनि अज्ञान श्रेष्ठत्वे एथ बो लिला ॥ ७१ ॥ आतां ह्य
णालकीं त्याला अधिकार नसो निही ॥ भजे इणीं निर्गुणीं तो या भावे बो लिला
असें ॥ ७२ ॥ तरी पाय रियानानाया अध्यायीं न बोलतां ॥ कीं ध्यानीं चित्त थारे
ना तरी अभ्यास तूं करी ॥ अभ्यास ही नव्हे तेव्हां माझीं कर्मेंच आचर ॥ इत्यादि क्र
म जो बोले तो अज्ञ श्रेष्ठ कां ह्यणे ॥ ७४ ॥ निर्गुणोपासना तू जन ठाके जरि अर्जुना
॥ सगुणोपासनानिष्ठ होय हे कां न बोलवे ॥ ७५ ॥ श्रेयो हि ज्ञान मभ्यासात् ज्ञाना

ध्यानं विशिष्यते ॥ याही श्लोकीं ये कये का परी सश्रेष्ठ बोलिला ॥ ७६ ॥ टाकूनि
यां स्वाधिकार झणी उंच पदा प्रती ॥ जे तां होइ लहा कर्षी असें कां हो न शंकला ॥
७७ ॥ आतां हे अर्जुना लागीं सगुणोपासना जरी ॥ बोलिला ह्यणतां तोही आत्म
ज्ञ चिन अज्ञ तो ॥ ७८ ॥ पूर्वाध्यायीं पहिलिया श्लोकीं अर्जुन बोलिला ॥ कीं माझा
मोह या गुह्य अध्यात्में सर्वनासला ॥ ७९ ॥ तस्मात् अर्जुन ही ज्ञानी ज्ञानी सगुणसे
बक ॥ ते संमत श्री हरि लान अव्यक्त उपासक ॥ ८० ॥ सगुण प्रीति मग कां चिदा
त्मा कळल्या वरी ॥ ज्ञानी स्वमुख चंद्रीं हा स्वकलंक निरूपिती ॥ ८१ ॥ वत्सापह
रणीं ब्रह्म स्तुति भागवता मध्ये ॥ तिची टीका चिचरणीं तेथें हा पक्ष खंडिला ॥
८२ ॥ चरणीं पहिल्या काहीं काहीं तिसरियां तही ॥ हा पक्ष वामन मुखें श्री हरी
नें चिखंडिला ॥ ८३ ॥ तैसे च वामन मुखें हरि नाम सुधें तही ॥ देश भाषें च करुनी
पक्ष हा दूषिला असे ॥ ८४ ॥ तैसाच संस्कृत ग्रंथ श्रुति सार ह्यणो नियां ॥ हा शुष्क
द्वैत वाद्यांचा पक्ष तेथें हि दूषिला ॥ ८५ ॥ आत्माच कळला तेव्हां गुरु भक्ती ही कां असे
॥ पुसतां ते रत मूल परिहारार्थ बोलती ॥ ८६ ॥ तुही ब्रह्म तुह्याला ही कां रत

मूल पूसतां ॥ निमित्त मागती कांहीं गुरु भक्त्यर्थ दाविती ॥ ८७ ॥ गुरु भक्ती निमित्ते जे
त्या निमित्ते च ईश्वरा ॥ सगुणा लान भजती सर्व हि ज्ञान मानिता ॥ ८८ ॥ गुरुची आणि
देवाची करितां भक्ति जे गुरु ॥ बोलिला अर्थ तेयाला प्रकाश ति ह्यणे श्रुति ॥ ८९ ॥
॥ श्रुतिः ॥ यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ॥ तस्यैते कथिता त्वर्थाः प्रकाशं
ते महात्मनः ॥ ॥ श्रुत्यर्थ कीं भक्ति ज्याची उत्कंठे परमेश्वरी ॥ जसीं देवीं तसी भ
क्ती गुरुची ही करी जरी ॥ ९० ॥ त्याला जे बोलिले अर्थ गुरुने शास्त्र संमत ॥ प्रकाश ती
ते तथा ते तेव्हां जेव्हां भजे असा ॥ ९१ ॥ ज्या देवासारिखी भक्ती गुरुची श्रुति बोलते
॥ त्या देवाचीच हे भक्ती वाकिती उद् उ नियां ॥ ९२ ॥ तस्माद् गुरुची देवाची आत्मोका
भक्ति जो करी ॥ त्याला गुरुक्त आत्म्याची स्थिति बाणेन अन्यथा ॥ ९३ ॥ आत्मत्व
अवणाने जे साक्षात्कार त्व मानिती ॥ त्यांची हीं बोलणीं शास्त्रीं पांडित्याच्या बळे
असीं ॥ ९४ ॥ गुरुसेवा कृत मूल परिहारार्थ जे धवां ॥ न ज्ञान परिपाकार्थ स्वमु
खें बोलती असे ॥ ९५ ॥ ज्ञानाभिमान तो हाचि असो हे फोल बोलणें ॥ ज्ञानी निर
भिमान ही कष्ट ती सगुणा विण ॥ ९६ ॥ अर्जुनाच्या प्रश्नामिसें हेचि बोलें लमाधव

॥ अर्जुने प्रश्न काये ये केला तो हेतु आइका ॥ ९७ ॥ श्लोक हयें वासुदेवें पूर्वाध्यायांत
 सेवहीं ॥ बणि लाभक्त आत्मज्ञ ते ये अर्जुन शंकला ॥ ९८ ॥ हे वरें कीं भजति जे निर्गुण
 ते चिते वरें ॥ करु हा प्रश्न सर्वज्ञा प्रति हे धरिले मनीं ॥ ९९ ॥ करील प्रश्न या भावें श्री कृ
 णा प्रति अर्जुन ॥ ते युनियां सम श्लोकी संगति श्लोक हे पृथक् ॥ १०० ॥ ॥ श्लोक ॥
 ॥ अर्जुन उवाच ॥ एवं सतत युक्ता ये भक्तास्त्वां पर्युपासते ॥ ये चा
 व्यक्षरमव्यक्तं तेषां के योगवित्तमाः ॥ १ ॥ सम ॥ ॥ ऐसे तत्वीं सदा
 युक्त भक्त जे भजती तु ते ॥ कोण ही निर्गुण मात्रा ते त्यांत उत्तम कोण ते ॥ १ ॥ ॥ आर्या
 ॥ संतत युक्त असे जे उपासिती भक्त तु ज तुझ्या मते ॥ अक्षर अव्यक्त भजती त्यांत हि
 ते कोण योगवित्तम ते ॥ १ ॥ ॥ दोहरा ॥ जे सेवत तुम को सदां करी कर मन के
 साज ॥ अक्षर ब्रह्म जे भजत वहे को न ही राज ॥ १ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ तूं विश्व
 रूप ह्यणून करिती भजन ॥ येक अक्षर अव्यक्त ऐसे जाणोन ॥ तरी दोही मध्ये श्रेष्ठ के
 ण ॥ ते सांग मज प्रती ॥ १ ॥ ॥ अभाग ॥ ॥ जाणुनि श्रीपतीचे मन ॥ हादश प्र
 संगी अर्जुन ॥ १ ॥ जीवीं विचारी कीं हीत ॥ हेच असल्या संतत ॥ २ ॥ मग आपण वंचून

ये ॥ देवादिसे अंतराये ॥ ३ ॥ तरीं विश्वरूपा चिया ॥ प्रशंसी तो वाक्य मया ॥ ४ ॥ तरीं
 अव्यक्त चांगले ॥ किंवा कृष्ण रूप भले ॥ ५ ॥ बरे येक वेळा पुसो ॥ मग तें शास्त्रिती वसो
 ॥ ६ ॥ ह्यणोनि बोले हर्ष मय ॥ अहो यादव वंश राय ॥ ७ ॥ असे तत्वीं सदा युक्त ॥ भक्त तु
 ज जे भजत ॥ ८ ॥ कोणी निर्गुण मात्रा ते ॥ त्यांत उत्तम कोण ते ॥ ९ ॥ सांगे म हाराज भ
 क्ताच्या ॥ प्रीति ठेवा तु कयाच्या ॥ १० ॥ ॥ १ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ श्री भग
 वानुवाच ॥ ॥ मेध्यावेश्य मनो ये मां नित्य युक्ता उपासते ॥ श्रद्ध
 या परयोपेतास्ते मे युक्ततमा मताः ॥ २ ॥ ॥ सम ॥ ॥ मनया
 लूनि मद्रूपीं स्वरूपीं नित्य योजले ॥ भजती आत्म भक्तीने ते थोर मज संमत ॥ २ ॥
 ॥ आर्या ॥ ॥ ठेउनि मज वरि मन जे परम श्रद्धा धरोनि हे अन्य ॥ माते उपासि
 ती जे ते मज ला युक्ततम महामान्य ॥ २ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ जो मोमें मन राखि के
 सेवत सेवक भाय ॥ बहु श्रद्धा सो जगत सो सब ते अधिकाय ॥ २ ॥ ॥ ओवी ॥
 माझे ठायीं मन ने मून ॥ श्रद्धा पूर्वक करी भजन ॥ तो भक्त मज पावे जाण ॥ निश्चये
 शी ॥ ३ ॥ ॥ अभाग ॥ ॥ बोले भगवान दास ॥ निज मान सा मद्रूपीं ॥ १ ॥

योजुनियांस्वरूपीमन ॥ हेसाधननित्याचे ॥ २॥ आत्मभक्तिनेंमजनी ॥ जयाचित्तीने
 योर ॥ ३॥ मजसंमनपांडवा ॥ तुकावरवावाटनो ॥ ४॥ ॥२॥ ॥ श्लोक ॥ ॥
 येत्वक्षरमनिर्देश्यमव्यक्तं पर्युपासते ॥ सर्वत्रगमचिंत्यं च कू
 टस्थमचलं ध्रुवं मु ॥ ३॥ ॥ सम ॥ ॥ क्षरेनावोलवेनात्या अव्य
 क्ताचउपासिती ॥ अचिंत्यसर्वत्रलिप्तनजेंअदळशाश्वन ॥ ३॥ ॥ आर्या ॥ ॥
 अव्यक्तध्रुवअक्षरसर्वगज्यानिर्गुणांतमननचळ ॥ कूटस्थअनिर्देशाहिउपासिती
 जेअचिंत्यअणिअचळ ॥ ३॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ जांजाधवतअठरहिजोनहि
 प्रगटसरूप ॥ व्याधीमायातेंपुरेअजरअचिंत्यअरूप ॥ ३॥ ॥ ओवी ॥ ॥
 जेंअक्षरअनिर्वाच्यअव्यक्तजाण ॥ तेसर्वत्रव्यापकसंपूर्ण ॥ अंतःकरणासनित्यअ
 गोचरजाणोन ॥ त्याचीउपासनाकरिती ॥ ३॥ ॥ अफंग ॥ ॥ नात्याबोलवे
 क्षरेना ॥ उपासनाजरीत्याची ॥ १॥ अव्यक्तींलागेचिंत ॥ सर्वअलिप्तअचिंत्य ॥ २॥
 जेंअदळशाश्वन ॥ श्रुतिसंमतजाणवी ॥ ३॥ तुकातेथिचारहिवासी ॥ गुरुदासि
 पावला ॥ ४॥ ॥ ३॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ संनियम्येंद्रियग्रामं सर्वत्र

समबुद्धयः ॥ नेमाप्नुवंति मामेव सर्वभूतहिते रताः ॥ ४॥ ॥ सम ॥
 ॥ आटोपूनिइंद्रियांतेसर्वत्रसमबुद्धिजे ॥ मातेचिपावतीतेहीसर्वभूतहितीरंत ॥
 ॥ ४॥ ॥ आर्या ॥ ॥ सर्वत्रतुल्यदृष्टीइंद्रियगतिचेंकरोनियांदमन ॥ सर्व
 माणिहितींजेनत्परपावतिमलाचतेअमन ॥ ४॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ सबबिं
 द्रियनकोरोकिकेसबकोलरवतसमान ॥ सबजीवनकोंहिकरतमोहिलरवे
 यद्द्विग्यान ॥ ४॥ ॥ ओवी ॥ ॥ इंद्रियसमूहनेमून ॥ सर्वांदायींबुद्धिस
 मानधरून ॥ सर्वहितींतत्परहोऊन ॥ तेमजपावतीगाअर्जुना ॥ ४॥ अफं
 ग ॥ ॥ इंद्रियातेआटोपुन ॥ स्वात्मज्ञानींचोरवजो ॥ १॥ समबुद्धिनेसर्वत्र
 ॥ नेणेंदळइउत्तम ॥ २॥ जेहोमातेचपावती ॥ क्रियाशक्तीसहित ॥ ३॥ तुकाजें
 सासर्वाभूतींरतहितीनिर्मळ ॥ ४॥ ॥ ४॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ क्लेशोधिकत
 रस्तेषामव्यक्तासक्तचेतसाम ॥ अव्यक्ताहिगतिर्दुःखं देह
 वद्विरवाप्यते ॥ ५॥ ॥ सम ॥ ॥ कधीअधिकतेहोतीअव्यक्ती
 चित्तयोजितां ॥ अव्यक्तगतिनेदेहीदुःखेंपावतियास्तव ॥ ५॥ ॥ आर्या

अव्यक्तसक्तमनजें होतानि क्लेशत्याचि पादे हीं ॥ अव्यक्तगतीनें वा बहुता क्लेशों चि पाव
ती देही ॥ ५ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ तिन्हें कष्ट बहु होत हें बुद्धी लगावें चित ॥ रूप रेखा
ज्या को नही दुःख को लहियत मीत ॥ ५ ॥ ॥ ओवी ॥ कष्टें करून अव्यक्तीं मन
ने मिती ॥ त्यासि क्लेश चि होती ॥ अव्यक्ताची गती दुःखें पावती ॥ देह वंत हे ॥ ५ ॥
॥ अभंग ॥ ॥ कष्टी होति ते अधिक ॥ ते मी ऐक सांग तो ॥ १ ॥ चित्त योजि
तां अव्यक्तीं ॥ देहासक्ती सुकला ॥ २ ॥ देहांगती ते अव्यक्त ॥ मनायुर्निबुजत ॥ ३ ॥
तुका पावेना ना दुःखें ॥ यास्तव ती रेवें पावती ॥ ४ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥
॥ येत सर्वाणि कर्माणि मयि सन्यस्य मत्पराः ॥ अनन्येनैव योगे
न माध्यायंत उपासते ॥ ६ ॥ ॥ सम ॥ ॥ माते चि मानुनी थोर कर्में सर्व
समर्पिती ॥ तरीं अहैत योगेंची माते ध्याती उपासिती ॥ ६ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥
माझा वाई सर्व हि कर्में जे अर्पुनी हि मत्परते ॥ ध्याती उपासिती मज अनन्य त्या
चान योग तो परते ॥ ६ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ जो सब कर मन करत हें अरपन मोको
जान ॥ ध्यावत केवल भगति सो बहु उपासन ग्यान ॥ ६ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ सर्व क

में माझा ठायीं ॥ अर्पिती जाणोनि माझी सोई ॥ मज ध्याती अहर्निशी पाही ॥ माझे-
ध्यान सर्वदां ॥ ६ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ माते मानुनियां थोर ॥ सोडी थोर अन्यत्र ॥ १ ॥
समर्पिती सर्व कर्म ॥ विधी वर्में सकळ ॥ २ ॥ तही अहैत योगेंची ॥ बुद्धि त्याची सोडी
ना ॥ ३ ॥ उपासिती ध्याती माते ॥ तुक्या चित्तें सम तोल ॥ ४ ॥ ६ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥
नेषामहं समुद्भूता मृत्युसंसारसागरात् ॥ भवामिनचिरात्यार्थम-
व्यावेशितचेतसाम् ॥ ७ ॥ ॥ सम ॥ ॥ ऐसीं चित्तें मज मधें त्याचामी
भवसागरीं ॥ पार्थानलावितां वेळ होतों केवळ तारक ॥ ७ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥
कुंती तनया त्यांचा दुःख प्रद मृत्युयुक्त भव सिंधू ॥ अठऊनि उद्धरी मी नेटें त्याला
गिदीन जनबंधू ॥ ७ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ मृत्यु सहित भव उदधीता कों करत उद्धार
॥ मोमें चित्तराख्यो उन न बहु भाय निरधार ॥ ७ ॥ ॥ ओवी ॥ मी उद्धरीं तयांसी
॥ भवसागरीं परियेसी ॥ चित्त माझे ठायीं नेमि सी ॥ तारक त्यातें होत से ॥ ७ ॥ ॥
॥ अभंग ॥ मज मधें ऐसे चित्तें ॥ झेपावते जे झाले ॥ १ ॥ भवसागरीं त्यांचामी ॥
अंतर्गामी तारकु ॥ २ ॥ वेळ न लावितां पार्थ ॥ उर्ध्वपंथा पाठवी ॥ ३ ॥ तारक होतो

तुकयासम ॥ प्राचिनश्चमहारुनी ॥ ४ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ मय्येवमन
 आयत्तुमयिबुद्धिं निवेशय ॥ निवशिष्यसिमय्येव अतउर्ध्वेन सं
 शयः ॥ ८ ॥ सम ॥ ॥ यालागीं मनमद्रूपीं स्वरूपीं बुद्धिं यालुनी ॥ मजमा-
 जीचमगतुं प्रवेशसिनसंशय ॥ ८ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ देवी मजवरिमनते पार्था बु-
 धीसहीनदेपरतुं ॥ निःसंशयमजमाजी प्रवेशसी पांडवा अतः परतुं ॥ ८ ॥ ॥
 ॥ दोहरा ॥ ॥ ताते अर्जन बुद्धिमनमोहिमेतुं राख ॥ यउ आगे मोदेह मोबस
 हेतु अभिलख ॥ ८ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ योगवके करुनी ॥ मनबुद्धिमाझे वायी
 अपूनी ॥ सुखी होसील मनमिळणी ॥ यांत संशयनसेकीं ॥ ८ ॥ ॥ अभंग ॥
 ॥ मनमद्रूपीयालागीं ॥ असलागीं असावे ॥ ९ ॥ मला बुद्धींत तुं घाली ॥ हातारवा
 लीं अस्तर ॥ २ ॥ मगतुं मजमाजीचरे ॥ चराचरे विरहीतुं ॥ ३ ॥ प्रवेशसीना संशय ॥
 गवसे सोय तुकयाची ॥ ४ ॥ ॥ ८ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अथ चिन्तनं समाधातुं
 नराक्रोविमयि स्थिरम् ॥ अभ्यासयोगेन ततो मामिच्छासु धनं
 जय ॥ ९ ॥ ॥ सम ॥ ॥ आतां चित्तस्थिरकरुं शकेनासिमदंतरीं ॥ अभ्यासे

प्राप्तिची माझ्या इच्छा करि धनं जया ॥ ९ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ जरि शक्य न होय तुला मजमा-
 जी अचळ मन समाधानें ॥ तरितुं मजपावाया इच्छीं अभ्यासयोगसंधानें ॥ ९ ॥ ॥ दोहरा ॥
 जोतुं मोमें नहि सके चित्त अपनोहराय ॥ करि अभ्यास मोमिलन कोमोहि निरंतर ध्याय ॥ ९ ॥
 ॥ ओवी ॥ ॥ तुझिया चित्तानये स्थिरपण ॥ अभ्यास करी आपण ॥ योगाभ्यासें करुन
 पावसी धनं जया ॥ ९ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ स्थिर करुं चित्त आतां ॥ अभ्यासितां येईना ॥ १ ॥
 मदंतरींना प्रवेश ॥ तदोहे शें सांगतो ॥ २ ॥ अभ्यास मला सीची ॥ सव्यसाची करि इच्छा ॥
 ३ ॥ धनं जया सहजे मग ॥ लागे लागे तुकयाचा ॥ ४ ॥ ९ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अभ्यासे
 प्यसमर्थः सिमत्कर्मपरमो भव ॥ सदर्थमपि कर्माणि कुर्वन् सिद्धिमवा-
 प्यसि ॥ १० ॥ ॥ सम ॥ ॥ अभ्यासहीन करवे करीं कर्म मदर्पण ॥ मत्कर्म करि
 तां ज्ञानी तुं त्या स्थिति सपावसी ॥ १० ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ अभ्यासन होय जरी तरि म-
 स्तीत्यर्थ विहित कर्म करीं ॥ करितां सदर्थ कर्म पावसितुं सिद्धि आत्मसौख्य करी ॥ १० ॥
 ॥ दोहरा ॥ ॥ जो अभ्यासनहि करुं सके कर म समर्पण मोहि ॥ मेरे कर मन करत
 हे सिद्ध होय मातोयि ॥ १० ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ अभ्यासही जरी न करवे ॥ तरी कर्म

मजसमर्पावे॥ कर्मकरितांभावे॥ इच्छिलीसिन्धीपावसी॥१०॥ ॥अभंग॥ ॥नक
 रवेअभ्यासही॥ ऐसीकाहीअडचण॥१॥ मदपणकरिकर्म॥ होकावर्मभलतेशी॥
 २॥ ज्ञानीमलकर्मकरात॥ प्राकसंचिताजाकित॥३॥ तूयास्थितीसीपावसी॥ जेनुकयास
 सुलभगती॥४॥१०॥ ॥श्लोक॥ ॥अथैतदप्यत्राक्तोऽसिकर्तुमद्योगमा
 श्रितः॥ सर्वकर्मफलत्यागंततःकुरुयतात्मवान्॥११॥ ॥सम०॥ ॥हेही
 नहेतरिमनजिंकीहोयमदाश्रित॥ सर्वकर्मफळेदाकीफळदावेसरवस्पृहा॥११॥
 ॥आर्या॥ ॥हेहीजरितुजनोहेतरिकरिमाझाविआश्रयस्वच्छ॥ जिंकुनिमनहेपा
 र्थादाकावेसर्वकर्मफलतुच्छ॥११॥ ॥दोहरा॥ ॥यहजूनूनहीकरिसकेमोसर
 नअनुराग॥ सबकेकरमकेफलनकोअर्जुनदेतूत्याग॥११॥ ॥ओवी॥ ॥क
 र्महीजरीनकरवे॥ तरिमाझेपार्थारिधावे॥ कर्मफळाकावे॥ सरवस्पृहा॥११॥
 ॥अभंग॥ ॥देहीनहेमनतरी॥ स्वाधिनकरीपुरने॥१॥ मदाश्रितसख्याहोरे॥
 मगमोहरेगनलाभू॥२॥ त्यागीफळेसर्वकर्मी॥ नित्यकर्मवासना॥३॥ फळेदावे
 सरवस्पृहा॥ करीतुकाआपुला॥४॥ ११॥ ॥श्लोक॥ ॥श्रेयोहिज्ञान

मभ्यासाज्ञानाध्यानंविशिष्यते॥ ध्यानात्कर्मफलत्यागस्त्यागाच्छांतिरनंत
 रम्॥१२॥ ॥सम०॥ ॥अभ्यासाहूनिविश्वात्माज्ञानतेंध्यानत्याहुनी॥ श्रेयकर्म
 सरवत्यागमममुक्तिजितामग॥१२॥ ॥आर्या॥ ॥ज्ञानहिअभ्यासाहूनिमुभकर
 तेंध्यानत्याहुनीहिपर॥ त्याहुनिकर्मफळाचात्यागत्यागेचिशांतियाउपर॥१२॥ ॥दोह
 रा॥ ॥ग्यानभलेअभ्यासतेंतासोध्यानविशेख॥ फलत्यागतानेंभलोतानेंशांतिहिलेख॥
 १२॥ ॥ओवी॥ ॥अभ्यासाहूनज्ञानश्रेष्ठ॥ ज्ञानाहूनध्यानवरिष्ठ॥ ध्यानाहूनत्यागवरिष्ठ
 ॥ तोजीवमुक्तकी॥१२॥ ॥अभंग॥ ॥अभ्यासाहूनिविश्वात्मा॥ सच्चिदात्मावोळखें
 ॥१॥ तेंगाज्ञानध्यानत्याला॥ विशेषालासृजितें॥२॥ श्रेयकर्मसखेंत्याग॥ पावेलागआमुच
 ॥३॥ तुकाहणजेजीवमुक्त॥ हरिभक्तचांगले॥४॥ १२॥ ॥श्लोक॥ ॥अद्वैष्टा
 सर्वभूतानांमैत्रःकरुणएवच॥ निर्ममोनिरहंकारःसमुदुःखसरवःक्षमी
 ॥१३॥ ॥सम०॥ ॥नकरीसर्वभूतांचाहेपमैत्रदयालुजो॥ मीमाझेनजया
 दुःखसरवतुल्यक्षमाजया॥१३॥ ॥आर्या॥ ॥मैत्रक्षमीसदयहीसर्वाभूती
 सदैवअद्वैष्टा॥ निर्ममनिरहंकारीज्याचीदुःखीसरवींहिसमचेष्टा॥१३॥ ॥दोह

रा॥ ॥ हे सनकाहु सो करे मित्र भाव करि जान॥ अहंकार ममता तजे सरवदुःख ज
 हि समान॥१३॥ ॥ ओवी॥ ॥ सर्वभूता द्वेषना हीं॥ मैत्री दया कृपा हीं॥ सरवदुः
 ख ते हीं॥ सम समान मानीत से॥१३॥ ॥ अभंग॥ ॥ सूत्रचाळू कूपरे मू॥ जाणे
 सर्वात्मा विशेषु॥ त्याचि लागानुठी द्वेषु॥ पैंगा तो चिनिर्वैर॥१॥ जीवनरंगाच सारिखें॥
 होय ते विजो हरिखे॥ करुणामैत्र ते वीदेखे॥ भूतभावी दयेला॥२॥ मीपण गेलें गाजयांचें॥
 तेथें माझे ऐसे वाचे॥ नासिचे तो दुःखाचे॥ खत कधीं उंकलीना॥३॥ तुका वंदि सदा ज्याला
 ॥ क्षमा धरे सत्य त्याला॥ कष्टी देखे जो सरवाला॥ अनुपम्य साधु तो॥४॥ ॥ श्लो
 क॥ ॥ संतुष्टः सततं योगी यतात्मा दृढनिश्चयः॥ मय्यर्पितमनो बुद्धिर्मे
 मद्भक्तः समेप्रियः॥१४॥ ॥ सम०॥ ॥ संतुष्ट सर्वदा योगी स्थिरचित्त दृढ
 व्रत॥ मज माजि मनो बुद्धि असामद्भक्त मप्रिय॥१४॥ ॥ आर्या॥ ॥ संत
 त योग करी जो मनोजयाने सदैव संतुष्ट॥ अर्पी मन बुद्धि मला दृढनिश्चय भक्त जो मल
 दृष्ट॥१४॥ ॥ दोहरा॥ ॥ सदां र हे संतो खसों मन राखें निज हात॥ प्राण बुद्धि
 मो मे धरे बहु प्यारो मो सात॥१४॥ ॥ ओवी॥ ॥ योगी तृप्त स्वरुखें सी॥ स्थिर क

रु निमना सीं॥ मज माजी मन बुद्धि अर्पि ने मे सी॥ तो चिन्तित मम प्रिय॥१४॥ ॥
 अभंग॥ ॥ धालें मन तो चितुस॥ योग मार्ग त चालत॥ सर्वदा ही अखंडित॥ ज
 नाहित निवेदी॥१॥ नायकता तो क्षोभेना॥ उपरोधें दुःख विना॥ स्थिरचित्ताची वा
 सना॥ दृढ व्रत या नाव॥२॥ मन बुद्धि सकल वी॥ दोघां बांधुन पालवी॥ जो कां आ
 ला आसुचे गांवीं॥ विडा पाउड वाहाया॥३॥ तुका विनविता तया॥ माझा दास
 ह्मणोनियां॥ प्रिय त्या गेल्या सप्रिया॥ मी गापे मीं आलिंगी॥४॥ ॥ श्लोक
 यस्मान्नो द्विजते लोको लोकान्नो द्विजते च यः॥ हर्षामर्षभयो हे गे मुक्तो
 यः स च मे प्रियः॥१५॥ ॥ सम०॥ ॥ न ज्यास्त व भिती लोक लोका पास
 निजोन भी॥ हर्ष क्रोध त्रास चिंतान से तो ही मज प्रिय॥१५॥ ॥ आर्या॥ ॥
 भीती लोक न ज्याला लोका भीतो न जो मला भजतो हर्ष क्रोध भय आणि उद्देगें
 मुक्त आवडे मज तो॥१५॥ ॥ दोहरा॥ ॥ भये काहु ते न उरे भय काहु ते न हि
 देत॥ हर खक्रोध दोउ तजे सो मो को हरिलेत॥१५॥ ॥ ओवी॥ ॥ ज्यापा
 सूनिलोक न व्हति दुःखी॥ लोकां या साव आपण असे सरवी॥ हर्ष क्रोध भय उद्देग न

घेविशेषी ॥ तोचिभक्तमजप्रिय ॥ १५ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ बुबुळेंभमतांच
 क्षाळी ॥ वातेअंदोलुकमळी ॥ नक्षोभवीभूतावळी ॥ ऐसेंज्याचेंवागणे ॥ १५ ॥
 तोहीलोकापासूनियां ॥ त्रासनेघेगुरुराया ॥ जीवजेवींपाळीकाया ॥ ऐसासदासंर
 क्षी ॥ २ ॥ हर्षक्रोधदोन्हीनाहीं ॥ त्रासनघेतपदेहीं ॥ सुलक्षणुऐसामही ॥ बरी
 माझाआवडता ॥ ३ ॥ तुकावंदीत्याचेंपद ॥ उणेंवणींज्यागोविंद ॥ जनामाजीत्या
 आनंद ॥ विजनींहीत्याहोनी ॥ ४ ॥ १५ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ अनपेक्षः
 शुचिर्दक्षउदासीनोगतव्यथः ॥ सर्वारंभपरित्यागीयोमद्भक्तःसमे
 प्रियः ॥ १६ ॥ ॥ सम ॥ ॥ निस्पृहीशुद्धजोदक्षउदासीनमनीव्यथा ॥ आरं
 भसर्वहाराकीआणीमद्भक्ततोप्रिय ॥ १६ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ जोशुचिदक्षगतव्य
 थनिस्पृहजोपूर्णसगुणराशीन ॥ सर्वोद्योगत्यागीतोप्रिमजभक्तअतिउदासीन ॥
 १६ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ चाहकाहुकीनकरेरेहेपुनीतउदास सबआरंभकोंतजेरहे
 सोमेरेपास ॥ १६ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ ज्याअपेक्षानसेकांहीं ॥ सदांशुचिदक्षपा
 ही ॥ कर्मरंभताकूनही ॥ असेतोमद्भक्तप्रिय ॥ १६ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ लोक

पूजनीनागुंते ॥ शुद्धवासनाच्याहितें ॥ शाहाणावागवीलोकाते ॥ हेदक्षताचोरवटू
 गृहदारासतस्तता ॥ उदासीनुभाग्ययेतां ॥ व्यथानमानीजोचित्ता ॥ भागवतींकद
 र्यु ॥ २ ॥ करीनकामफलपावों ॥ ऐसानधरीचलाहो ॥ आरंभाससारीपावों ॥ जान्ह
 विचाकापडी ॥ ३ ॥ असामद्भक्ततोप्रीय ॥ नाहींयाविषयींसंशय ॥ तुकानिजानंदेगा
 य ॥ तेयेंकानमीदेतां ॥ ४ ॥ १६ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ योनहृष्यतिनद्वेष्टिनशो-
 चतिनकांक्षति ॥ श्रुभाश्रुभपरित्यागीभक्तिमान्यःसमेप्रियः ॥ १७ ॥
 सम ॥ ॥ नहर्षेनकरीद्वेषवांच्छाशोकनजोकरी ॥ राकीश्रुभाश्रुभेंआणीभक्त
 मस्त्रियतो नर ॥ १७ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ हर्षद्वेषनसेज्यानकरीशोकस्पृहामहाघोर
 राकीश्रुभाश्रुभाजोप्रियमजलाभक्तियुक्ततोथोर ॥ १७ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ पि-
 यपायेआनंदनहीअप्रियलहेनदेख ॥ सोचकाळकाहुकीनकरतनहिश्रुभाश्रुभा-
 विशोरव ॥ १७ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ नाहीहर्षनाद्वेषशोक ॥ नकरीकांक्षेचेंसुख ॥ श्रु
 भअश्रुभत्यागीदेख ॥ तोभक्तमजप्रिय ॥ १७ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ हर्षद्वेषवि-
 रहित ॥ वांच्छाशोकनाधरीत ॥ राकीपाउलेंश्रुभांत ॥ अश्रुभांतत्यातुल्य ॥ १ ॥ आ

णिमद्भक्तमजला ॥ प्रियरेसागुणींजाला ॥ पेकुलतायेक आवडला ॥ चंद्रवंधेंवा
 लकु ॥ २ ॥ कामनास्तवभक्तिबारे ॥ कोल्यावधीकरणारे ॥ तुकानिकामसरवारे
 ॥ जन्मोजन्मींदुर्लभ ॥ ३ ॥ १७ ॥ श्लोक ॥ समः शत्रौ च मित्रे च तथा मानापमा
 नयोः ॥ शीतोष्णसुखदुःखेषु समः संगविवर्जितः ॥ १८ ॥ ॥ सम ॥
 शत्रुमित्रांसमतसासन्मानी अपमानिही ॥ शीतोष्णीं सुखदुःखसमधीर
 संगजो ॥ १८ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ समशत्रुमित्रजयालासमानतैसाचिमानअप
 मानां ॥ त्यागीजोसंगातें शीतोष्णीं सौख्यदुःखसममानी ॥ १८ ॥ ॥ दोहरा ॥
 शत्रुमित्रनकोसमलखेसबेमानअपमान ॥ शीतउष्णसुखदुःखतजेसंगकरेनहि
 आन ॥ १८ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ जयाशत्रुमित्रसमजाण ॥ नाहींमानआणिअप
 मान ॥ शीतउष्णसुखदुःखसमान ॥ जयाअसक्ततानाहीं ॥ १८ ॥ ॥ अभंग
 गाईचांगव्याघ्रखोटा ॥ नदीनेणेयाबोभाटा ॥ शत्रुमित्रातैसाहोटा ॥ तळींशत्रुना
 लवे १ वाळपीडलें पूजिलें ॥ कल्पनेणेंतैसैजालें ॥ शीतउष्णउबगलें ॥ स्थळझाडन
 सोडी ॥ २ ॥ तेवीसुखदुःखांतरां ॥ भजेसमानश्रीहरी ॥ समर्यांधीरपरउपकारी ॥

तुकाजैसानिःसंग ॥ ३ ॥ १८ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ तुल्यनिंदास्तुतिर्मौनीसंतु
 शेयेनकेनचित् ॥ अनिकेतस्थिरमतिर्भक्तिमानोप्रियोनरः ॥ १९ ॥ सम
 मानीनिंदास्तु तीतुल्य तुष्टलाभेजशातशा ॥ निराश्रयस्थिरमतिआणिमद्भक्तनोपि
 य ॥ १९ ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ निंदास्तुतितुल्यजयागेहत्यागोनिभक्तिलासजला ॥
 संतुष्टयथालाभेमौनीस्थिरबुद्धितोरुचेमजला ॥ १९ ॥ ॥ दोहरा ॥ ॥ स्तु
 तीनिंदाएकसीगनेगहेमानसंतोरव ॥ जोनरथिरमतीरहेवहेमोभगवतीविशोरव
 १९ ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ स्तुतिनिंदासमानी ॥ आत्मलाभसंतोषदोड्डी ॥ निराश्रय
 स्थिरहोउनी ॥ जोराहेतोमाझाभक्त ॥ १९ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ मौनीअर्वाची
 कनेणें ॥ स्तुतीनिंदाकेलीकोणें ॥ तुष्टलाभेंतोषघेणें ॥ जैसातैसासंतत ॥ १ ॥ निरा
 श्रयभगवंती ॥ ज्ञानेंकेलीशुद्धमती ॥ माझीभक्तीआचरती ॥ मगइतरांकळाव
 या ॥ २ ॥ तोमहिचकितीवाणु ॥ लटिकेंनव्हेतुझीआणु ॥ तुकाहणेतोरपणु ॥ देव
 सांडीआणुलें ॥ ३ ॥ १९ ॥ ॥ श्लोक ॥ ॥ येतुधर्मामृतमिदंयथोक्तं
 पर्युपासते ॥ अथदधानामत्सरमाभक्तास्तेऽतीवमेप्रियाः ॥ २० ॥ ॥

सम० ॥ ॥ बोलिल्याचपरीजेहें धर्म्यामृतउपासिती ॥ श्रद्धालुशोरमीज्याला
भक्ततेबहुमलिय ॥ २० ॥ ॥ आर्या ॥ ॥ पार्याहें धर्म्यामृतयथोक्तसद्रक्त
वासजेभजती ॥ विश्वासूमत्परतेप्रीतितयांचीअसेचमजबहुती ॥ २० ॥ ॥ दो
हरा ॥ ॥ धरमअमृतजुकस्योताकोंससेवेकोय ॥ श्रद्धाजुक्तमेरोभगतमोहि-
सोंप्यारोहोय ॥ २० ॥ ॥ ओवी ॥ ॥ हें धर्मांमृत ॥ चाचीउपासनाकरित ॥ तो
जाणजीवन्मुक्त ॥ माझाभक्तपैं ॥ २० ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ बोलिल्याचपरीजे
हें ॥ धर्मांमृतजाणुनहे ॥ उपासितीसर्वदाहे ॥ आत्मभक्तीचोखदी ॥ १ ॥ श्रद्धालु
माझ्यामार्गी ॥ मीचथोरऐश्यालार्गी ॥ भक्तिवांरायाविभार्गी ॥ भक्तजेकांमम-
प्रिय ॥ २ ॥ तेहीप्रीतीकितीसांगू ॥ आतांआमुचाजिवलगू ॥ त्याचीकीर्तीविणी
चांगू ॥ त्यासहीमीबोलतों ॥ ३ ॥ नाहींतरीगीताशास्त्र ॥ पुढेजयाचेंवगत्र ॥ अ-
थवाऐकतीलश्रोत्र ॥ क्रायावाचामनोजें ॥ ४ ॥ तेमीप्रीतीच्यापडिभरें ॥ मुगुटीवा
ईजेआदरें ॥ जैसातुकास्वाधिकारें ॥ तैसामातेंतोप्रीय ॥ ५ ॥ २० ॥ ॥ इति
श्रीमद्भगवद्गीतायांयोगशास्त्रेश्रीकृष्णार्जुनसंवादेभक्तियोगोनामद्वादशोऽ

ध्यायः १२ ॥ ॥ वामन ॥ ॥ इतिटीकासमश्लोकीअध्यायाद्वादशाव-
श ॥ श्रीपार्थसारथीकर्त्ताजोवानमनोरथी ॥ १२ ॥ ॥ अभंग ॥ ॥ ऐसेंबो-
लिलेंअनंतें ॥ सांगेसंजयनृपातें ॥ तैसाजन्मेजयातें ॥ वैशंपायनबोधितु ॥ १ ॥
गीताभीष्मपर्वआदीं ॥ कींहेमुक्तीचीगवादी ॥ कींवालडेवाळारवांदी ॥ वाहेस-
मधीलौकीकी ॥ २ ॥ यथैअर्जुनाचाप्रश्न ॥ सगुणनिर्गुणउपासन ॥ त्यासीबो-
लाभगवान ॥ भक्तियोगनिर्मळ ॥ ३ ॥ आतांत्रयोदशपुढें ॥ देवोवर्णिलसद्दुढें ॥ जे
थेंपार्थप्रश्नगाढे ॥ जडसूढातारक ॥ ४ ॥ तुकयासदुरुसंसर्गे ॥ द्वादशअध्यायया-
मार्गे ॥ आलासमाप्तीसआंगे ॥ ऐकिलाचएकावा ॥ ५ ॥ १२ ॥ इतिगीतार्थबोधि-
न्यांश्रीमद्भगवद्गीताटीकायांद्वादशोऽध्यायः १२ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥ ॥

